

Π Α Λ Η Ε Σ Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά τήν : 10ην
Σεπτεμβρίου 1972, ημέραν Κ Υ Ρ Ι Α -
Κ Η Ν και ώραν : 20.30 - 21.00

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά ή Κλειώ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

- 182
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αγαπητέ μου Γιάνγκο, στην χρονολογική αφήγησι πού κάνομε των ιστορικῶν γεγονότων τῆς παληῆς 'Αθήνας, κάνομε καμμιά φορά μερικές παραλείψεις...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μήν προχωρεῖς καί ξέρω τί θά πῆς : Μερικές παραλείψεις πού βρίσκονται κάποιοι εὐγενικοί μας ἀκροαταί καί μᾶς τίς θυμίζουν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα, γιά πές μου : Τί παραλείψαμε καί ποιός μᾶς ἀνεκάλεσε στήν τάξι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μᾶς ἀνεκάλεσε στήν τάξι γιά μιᾶ οὐσιώδη παράλειψι ὁ παληός ἀθηναῖος χρηματιστής Στέλιος Καρύδης πού κατοικεῖ στήν Γλυφάδα καί παρακολουθεῖ μέ θρησκευτικῆ προσοχή ὅ τι δήποτε λέμε γιά τήν παληάν 'Αθήνα. Αὐτός λοιπόν ὁ καλός ἀκροατής καί φίλος, ὁ Στέλιος Καρύδης μου γράφει : Βέβαια αὐτό πού παραλείψατε δέν εἶναι ἀπολύτως ἀθηναϊκόν γεγονός, μά συνεκίνησε τό Πανελλήνιον στά 1882, ἡ ἀπόφασις γιά τήν τομή τοῦ 'Ισθμοῦ τῆς Κορίνθου.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ἔχει ἀσφαλῶς δίκαιο ὁ εὐγενικός μας ἀκροατής. 'Ο 'Ισθμός τῆς ~~Κορίνθου~~ Κορίνθου πού κόπηκε καί ἔγινε διώρυξ, εἶναι ἕνα γεγονός πού πραγματικά ἀναστάτωσε ὅλη τήν 'Ελλάδα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά νά δοῦμε...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Ἐνα βράδυ, ὁ νεαρός φοιτητής θά ἐπεχειρήσει νά μιλήσῃ στήν Πιμή Τσοβανίνα, ἐκείνη θά τόν ἔσπρωξε καί ὁ νεαρός θά ἔπεσε στήν θάλασσα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κἄτ' τέτοιο θά ἦτανε πολύ φυσικό καί δέν θ' ἔξιζε τόν κόπο νά τό ἀναφέρωμε. Πίσω ἀπό τήν Ταραντέλλα, ἀπό τό παρέπηγμα ἐκεῖ νο βάρια ἦτανε ἡ φαληρική ἀμμουδιά καί ἡ θάλασσα. Ἡ Τσοβανίνα μετα τό νούμερό της, γιά νά ξεϊδρώσῃ - καλοναῖτρι ἦτανε - βουτούσε καί στήν θάλασσα γιά πέντε λεπτά της ὕρας. Ποιός τήν ἔβλεπε ; Τό σκοτάδι γύρω ἦτανε πηχτό... Καί ὀρίστε, διέβασε ἐκεῖ νά δῆς τί ἔγραφε τότε ὁ Σουρῆς γι' αὐτό τό κωμικοτραγικό ἐπεισόδιο

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τό γραφε καί ὁ Σουρῆς :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διέβασε.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὁ πλούσιος ὁ ἐραστής περίμενε τό βράδυ νά ἔλθῃ ἡ ἀγαπημένη του, μέσ' τό βαθύ σκοτάδι, νά φύγουν μέ τήν ἑμαξα νά πᾶνε στάς Ἀθήνας, καί ὁ νεαρός ὁ φοιτητής, χάριν τῆς Τσοβανίνας ποῦ ἦτο παρά θεν' ἄλδς, ἡμίγυμνος σχεδόν εἰσέρχεται εἰς τήν θάλασσαν ὡς ἕλλος Ποσειδῶν. Ἐνα ἀπολαύσῃ τήν Πιμή ὀλίγον τι κοντά του, φέρων καί τά ἐνδύματα καί τά ὑποδήματά του μέ τό σκληρόν του τό φουκόλ καί τόν σκληρόν του πτόλον καί ἐνῶ ἀναμένει τῆς Πιμῆς τόν λόγον τόν στωμόλον ἡ λουομένη Ἰταλίς, τόν νέον τόν θαυμάσιον ὡς τέρας, τόν ἐξέλαβεν, νυκτερινόν, θαλάσσιον καί ἀναφωνεῖ Ἰταλιστί : Ἀγιοῦτο, ἀγιοῦτο, ἀγιοῦτο... Καί ὁ νέος ἔτσι ἔχασε τό ἐρωτικό του φρούτο !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί όταν ή 'Ελλάδα έλευθερώθηκε από τόν τουρκικό ζυγό, ό πρώτος κυβερνήτης τής 'Ελλάδος, ό Καποδίστριας, ξαναφέρει τό ζήτημα. Μελετάται τότε αύτή ή υπόθεση μά πάλι δέν υπήρχαν τά μέσα, ούτε τά χρήματα για τέτοια δουλειά. Καί ξανακοιμήθηκε αύτή ή ιστορία έως τά 1869, όταν αποφασίσθηκε θετικά αύτή τήν φορά νά κοπή ό 'Ισθμός καί νά γίνη διώρυξ. Τό πρόβλημα ήτανε ποιός θ' άνελάμβανε νά κάνη τέτοιο έργο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί βρέθηκε ό γάλλος στρατηγός Τύρρ' πού είχε κάνει καί τά σχέδια τής διώρυγος του Παναμά...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, μά κάνουν καί σύ Γιάννο μου τό ίδιο λάθος πού κάνουν καί άλλοι, όπως ό άλησμόνητος Σπύρος Μελάς, πού σχολιάζοντας τήν έκδοσι των ποιημάτων του Σουρή, αναφέρει ότι ό στρατηγός Τύρρ ήτανε γάλλος καί τόν γράφει μάλιστα Τ ο ύ ρ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν ήτανε γάλλος ό Τύρρ' ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όχι, ουγγαρέζος στρατηγός του άυστριακού στρατού. Μήν ξεχνάς ότι εκείνη τήν έποχή, ή Αυστρία καί ή Ουγγαρία αποτελούσανε ένα βασίλειο. Ό Τύρρ λοιπόν, Στέφανος Τύρρ, ήτανε μηχανικός ή μάλλον αξιωματικός του μηχανικού πού είχε φθάσει στον βαθμό του στρατηγού καί έθεωρείτο ό μεγαλύτερος θεωρητικός μηχανικός του κόσμου, αφού μέ σχέδια δικά του είχε γίνει καί ή διώρυξ του Παναμά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ανέλαβε ό στρατηγός Τύρρ μέ μιá γαλλική εταιρεία πού τήν ίδρυσε ή γαλλική Τράπεζα Κοντουάρ ντ' 'Εσζόντ'...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Νά πού τά ξέρεις λοιπόν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάτι θυμάμαι άπ' όσα έχω διαβάσει. Καί τότε έγιναν τά έγκαίνια του 'Ισθμού ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάννο καί βιάζεσαι. Στά 1882 έγινε ή σύμβασις μέ τόν Τύρρ καί τήν Γαλλική 'Εταιρεία. Τά έγκαίνια ώρίσθηκαν για τό 1887, μετά πέντε χρόνια. Σημώθηκε όλη ή 'Αθήνα για νά πάη μέ άμάξια στην Κόρινθο νά ιδή τά έγκαίνια τής διώρυγος...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐγιναν ἀφοῦ μάλιστα γράφει καί ὁ Γεώργιος Σουρῆς κάτι σχε-
τικό πού σέ παρακαλῶ νά τό διαβάσης.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Ἐμπρός λοιπόν Κορίνθιοι, στό πόδι σηλωθήτε
καί μέ κλαδιά ἀγριελῆας, καταστεφανωμένοι
στό Καλαμάκι τρέξετε, νά μᾶς ὑποδεχθῆτε
χαρούμενοι καί ξένοιαστοί καί λίγο μεθυσμένοι.
"Ἄς στρίψῃ μέσα στήν χαρά ἡ βίδα τοῦ μυαλοῦ σας,
χαρῆτε... τὰ ἐγκαίνια θά γίνουν τοῦ 'Ισθμοῦ σας.
- 'Ἐμπρός λοιπόν Κορίνθιοι καί ὁ 'Ισθμός ἐκόπη
ἡ Στερεά καί ὁ Μωρηᾶς, χωρίζονται μέ λύπη
κι' ἔτσι μᾶς εἶναι πλό κοντά ἡ φίλη μας Εὐρώπη
καί γιά τό μέλλον τῶν Ρωμηῶν, τίποτε πιά δέν λείπει.
Τί τόν φυλάτε ; Κόψ'τε τον... ~~εἶναι δαμάσκα να υπαγή~~ ^{εἶναι καλό να υπαγή}
ν' ἀνοίξουν τὰ ταμεῖα μας, ν' ἀνοίξουν τὰ πελάγη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ἐνθουσιώδης ὅπως πάντα ὁ Σουρῆς γιά κάθε τί καινούργιο, ὅμως
ὅπως φαίνεται καί ἀπό τοῦς στίχους, ὁ 'Ισθμός δέν ἦτανε τελεί-
ως ἔτοιμος, ἀφοῦ ὁ Σουρῆς λέει : Τί τόν φυλάτε ; Κόψ'τε 'τον..
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί πραγματικά δέν ἦτανε ἔτοιμος ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά ἔργα εἶχανε προχωρήσει πολύ, ἡ θάλασσα εἶχε φανεῖ ἀπό κάτω
μά ἡ διῶρυξ δέν μπορούσε νά παραδοθῆ ἀκόμη σέ χρῆσι. Καί σέ
δύο χρόνια, στά 1889, ἡ γαλλικὴ ἐταιρεία πού εἶχε ἀναλάβει τό
ἔργον, πτωχεύει...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά ; 'Ἐπτώχευσε ἡ 'Ἐταιρεία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, ἡ ἐταιρεία ἔκανε φαλιμέντο καί ἔμεινε ἡμιτελής ἡ
διῶρυξ τῆς Κορίνθου καί ἄρχισαν νά φωνάζουν ὁ Μανώλης καί ὁ
Παντελής...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μανώλης καί Παντελής, ποιοί ἦτανε πάλι αὐτοί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅταν γινόντουσαν οἱ συζητήσεις ἔν μπορεῖ νά γίνῃ διῶρυξ ἡ
ὄχι καί κουβεντιάζανε στά καφενεῖα τῆς 'Αθήνας, τόν πρῶτο λό-
γο τόν εἶχε κάποιος Μανώλης πού ἔθεωρεῖτο εἰδικός καί αὐθεν-
τία σ' αὐτά τὰ ζητήματα...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αύθεντία, γιά ποιόν λόγο ; "Ήτανε μηχανικός ὁ Μανώλης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι, ἦτανε πηγαδᾶς. "Ανοιγε πηγάδια γιά τὰ περιβόλια στά Πατήσια κι' αὐτός διηύθυνε τό κουβεντολόϊ γιά τόν 'Ισθμό
- Τί μοῦ λένε πῶς θά βροῦνε τήν θάλασσα ; Πόσο θά σιάφουνε ; Δέι ρώτᾶνε ἐμένα πού εἶμαι πηγαδᾶς μέ πατέντα ; Σιάβω κι' ἐγώ, χτυπάω πηγάδι στά δένα, στά εἴκοσι μέτρα καί βρίσκω τό νερό
- 'Ελόγου τους πόσο θά σιάφουνε ; "Οχι, σοβαρά μιλάω, πόσο θά σιάφουνε ; 'Εκατό μέτρα ; Δέν γίνεται... 'Εγώ σᾶς τό λ'ω πού ξέρω ἀπό τέτοια...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ τό δίκιο του ὁ χριστιανός. Καί ὁ ἄλλος, ὁ Παντελής τέτοια χῆλεγε καί αὐτός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Παντελής ἦτανε κι' αὐτός πηγαδᾶς στό Μοσχᾶτο γιά τὰ περιβόλια. Τό τραγικό ἢ μᾶλλον τό κωμικό, ἦτανε ὅτι βρισκόντουσαν καί ἐφημερίδες πού ὑποστηρίζανε τίς ἀπόψεις τοῦ Μανώλη καί τοῦ Παντελή.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τελικά ὁ 'Ισθμός ὄμως κόπηκε. Ποιός ἐξακολούθησε τό ἔργο τῆς Γαλλιῆης 'Εταιρείας πού εἶχε κάνει πτώχευσι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά ἑλληνική 'Εταιρεία
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ελληνική ; "Α ναί, ξέρω. Βρέθησαν δύο βαθύπλουτοι Ἕλληνες τραπεζίτες ὁ 'Ανδρέας Συγγρός καί ὁ Βλαστός, ἀπό τό Λονδίνο καί τελειώσανε τό ἔργο πού παραδόθηκε... πότε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στίς 28 'Οκτωβρίου τοῦ 1893 καί παραδόθηκε ὁ 'Ισθμός στήν κοινή χρῆσι. Τά πρῶτα καράβια πού πέρασαν ἀπό τόν 'Ισθμό ἦτανε τὰ μικρά πολεμικά τοῦ στόλου μας μέ τίς ἑλληνικές σημαίες πού κυματίζανε περήφανα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αὐτή λοιπόν εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ 'Ισθμοῦ τῆς Κορίνθου ἢ μᾶλλον τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου καί νομίζω ὅτι πρέπει νά ποῦμε κανένα παλαιό τραγοῦδι γιά τό μεγάλο γεγονός, ἕνα τραγοῦδι σχετικό μέ τήν θάλασσα : Τόν παραβοκύρη.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ὁ Καραβονύρης

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πάει λοιπόν καί τό ζήτημα τοῦ Ἴσθμου. Καμμιά ἄλλη παφάλειφι ἔχομε νάνει ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μιλήσαμε ποτέ μας γιά τόν περίφημο Χράπα Χρούπ...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Χράπα Χρούπ ; Τί ἦτανε αὐτός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βουλευτής τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ 1882.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί λεγότανε ἔτσι ; Χράπα Χρούπ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι. Τό ὄνομά του ὄέν ἔχει σωθεῖ. Ὅμως καί τότε ἀκόμη τόν ξέρανε ὅλοι σάν Χράπα Χρούπ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά γιατί ; Τί εἴδους ὄνομα ἦτανε αὐτό ; Χράπα Χρούπ !...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στά 1882 λοιπόν, ὁ μέγας ἐκεῖνος πολιτικός ὁ Χαρίλαος Τρι-
κούπης προσπαθοῦσε νά ἀναδιοργανῶσῃ τό ἐλληνικό κράτος μέ νέ-
ους νόμους πού ἀναγκαστικά ἔπρεπε νά περάσουν ἀπό τήν Βουλή.
Ἡ ἀντιπολίτευσις, προσπαθοῦσε νά μήν περάσουν, νά μήν ψηφι-
σοῦν οἱ νέοι νόμοι καί εἶχε βρεῖ τό σύστημα τῆς κωλυσιεργί-
ας. Ἀνέβαιναν βουλευταί τῆς ἀντιπολιτεύσεως στό βῆμα καί ἀγό-
ρευαν ὦρες ὀλόκληρες, λέγοντας διάφορες κουταμάρες, γιά νά
περάσῃ ἡ ὦρα, νά κουρασθοῦν οἱ βουλευταί τοῦ Τρικούπη καί νά
φύγουν ὥστε νά μήν ἔχη ἡ Κυβέρνησις πλειονοψηφία νά ψηφίσῃ
ἕνα νόμο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ὁ Χράπα Χρούπ πού ἔλεγες τί σχέσι εἶχε μέ τό ζήτημα αὐτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦτανε ἕνας βουλευτής ἀγράμματος καί ἀστοιχείωτος πού ἀνέβαινε
στό βῆμα καί ἄριζε ν' ἀγορεύῃ ἀτέλειωτα. Σέ κάθε του φράσι τόν
ἐπιανε ἕνας περίεργος σπασμωδικός βῆχας πού ἀκουγότανε σάν
Χράπα Χρούπ... Καί τόν εἶχανε βγάλει ἔτσι οἱ βουλευταί.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Χράπα Χρούπ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἔως ὅτου μιά μέρα, ἕνα σοβαρός βουλευτής τοῦ Τρικούπη, ὁ
συνταγματάρχης Ψύλλας, πλησίασε στό βῆμα, τόν κατέβασε κάτω
καί τόν τσάνισε στά χαστούκια μέσα στήν Βουλή...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀπό τότε ὁ Χράπα Χρούπ θά ἔπαφε νά κάνη τόν κωλυσιεργό ρήτορα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐπαφε βέβαια, μά τό ὄνομά του ἤ μάλλον τό παρατσουκλι του Χράπα Χρούπ, ἔμεινε στήν ἱστορία τῆς Ἀθήνας γιά πολλά χρόνια σάν ἀπειλή : Πάφε ρέ γιατί θά σέ κάνω Χράπα Χρούπ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω ὅμως ὅτι τότε, ἦτανε ἡ ἐποχή πού ὁ Κοινοβουλευτισμός εἶχε ἀποθρασυνθεῖ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυριολεκτικά. Κάθε ὑπουργός, κάθε ἀρχηγός κόμματος, ἀκόμη καί κάθε βουλευτής σχεδόν, εἶχε τούς μπράβους καί τούς νταήδες του πού τόν ἀποκαλοῦσαν μ' ἓνα γενικό ὄνομα τραμπούκους.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, τραμπούκους... Μά γιατί αὐτό τό ὄνομα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν εἶχανε τότε πολιτικά κέντρα οἱ ὑποψήφιοι τῶν ἐκλογῶν καί φυσικά, δεχόντουσαν τούς ψηφοφόρους στά σπίτια τους. Καταλαβαίνεις λοιπόν ὅτι οἱ γυναῖκες τῶν ὑποψηφίων, ἦτανε ὑποχρεωμένες νά δέχονται ὅλους αὐτούς τούς μπράβους, πραγματική ἀλητεία τῆς ἐποχῆς, νά προσφέρουν καφέδες, γλυκό τοῦ κουταλιοῦ καί ποῦρα... κἀτι ποῦρα Ἀβάνας πού εἶχανε τήν μάρια τ ρ α μ π ο ῦ κ ο ς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κατάλαβα. Καί ἀπό τήν μάρια τῶν πούρων "τραμπούκος" ὠνομάσθησαν κι' αὐτοί πού τά κερνίζανε : τραμποῦκοι. Μάλιστα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶχανε γίνει λοιπόν κρᾶτος ἐν κρᾶτει αὐτοί οἱ τραμποῦκοι καί δέν τολμοῦσε κανείς νά τούς μιλήσῃ. Κι' ἂν κἀνανε ἐπεισόδια, ἂν δέρνανε τόν κόσμο στά καλά καθούμενα, μόλις τούς ἔπιανε τυχόν ἡ Ἀστυνομία, ἔτρεχε ὁ προστάτης βουλευτής καί τούς ἔβγαζε... Ὅμως αὐτά τά ἔχομε ξαναπεῖ καί θά βροῦμε εὐκαιρία νά τά ποῦμε καί ἄλλοτε. Ἐμεῖνο πού δέν εἶπαμε ποτέ ἦτανε ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Γρυκάρη...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποιός ἦτανε ὁ Γρυκάρης καί τί ἐφεύρεσι εἶχε κἀνει ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐνα ὑποβρύχιο στά 1880, τότε πού δέν ὑπῆρχε κἀν ἰδέα ὑποβρυχίου στόν κόσμο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ήτανε μηχανικός, ήτανε ναυπηγός αυτός ο Γρυπάρης ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίποτε απ' αυτά. "Ήτανε ένας φευδομηχανολόγος που διώθωνε πρακτικά μερικές άπλές μηχανές. Μά περί Γρυπάρη θά μιλήσωμε πιό έκτεταμένα άφου πρώτα θυμηθούμε κανένα άλλο παλαιό τραγούδι.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Είς τό ρεσμά τής ζωής μου

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα άνυπομονῶ ν' άκούσω για τόν Γρυπάρη και τό υποβρύχιό του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πού λές Γιαγιο, εκείνη ή έποχή γύρω στα 1880, ὅλοι οί ἔλλη-
νες είχανε καταληφθει από τήν μανία τῶν έφευρέσεων και έπει-
δή στήν Γαλλία και στήν Γερμανία, γινόντουσαν προσπάθειες
για τήν κατασκευή πλοίου που νά ταξιδεύη κάτω από τήν θάλασ-
σα, ο Γρυπάρης αυτός τήν φώνισε κυριολεκτικά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και κατασκεύασε υποβρύχιο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν αρχή, ανήγγειλε μέ τίς έφημερίδες ότι επέτυχε τό μυστι-
κό τής κατασκευής υποβρυχίου και υπέβαλλε και τά σχέδιά του
στήν Κυβέρνησι. Τό περίεργο είναι ότι ενώ τά σχέδια αυτά
άπερρίφθησαν χωρίς συζήτησι από έπιτροπή τῶν αξιωματικῶν τοῦ
Ναυτικοῦ, υπήρξαν έφημερίδες και πολλοί ἔλληνες ^{που σοβαρά} υπεστήριξαν
ότι πρέπει νά μελετηθῇ ή έφευρέσις τοῦ Γρυπάρη, διότι δέν
άπολείεται - ὅπως ἔγραφαν - τό ἔλληνικόν δαιμόνιον νά επέ-
τυχεν εκεί όπου άπετύγχαναν οί προσπάθειες τῶν ξένων ναυπη-
γῶν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και ο Γρυπάρης θά πήρε θάρρος και θά προχώρησε στήν ναυπή-
γησι τοῦ υποβρυχίου του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβῶς. Είχε λίγα χρήματα ο κατόμοιρος ο έφευρέτης, ἔκανε
και μερικούς ἑράνους κι' ένα πρωί τοῦ 1880, ανήγγειλε ότι θά
ἔκανε τά πρώτα πειράματα καταδύσεως τοῦ υποβρυχίου του. Και
ἔγραφε τότε ο Σουρής, ο άμίμητος Σουρής, μεταξύ σοβαροῦ
και άστείου. Διάβασε Γιαγιο τούς στίχους τοῦ Σουρῆ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει)

Στό υποβρύχιο θά μπω - τοσ μάστορα Γρυπάρη
στά κύματα νά κολυμπώ - τής θάλασσας σάν ψάρι.
Κι' αν δέν γαλόση ή μηχανή - στήν πόλι θέ ν' άράξω
καί μέ υπόκωψη φωνή - τούς τούρκους θά τρομάξω.
Βρέ Τούρκοι, δόσ' τε μας αβτά - τά μέρη που σήτου
δφήστε πιά τά χαρτιά - κι' έλατε γά τά ποθμε
έλλοιές, μέ τουτο τό γερό - βαπόρι τοσ Γρυπάρη
πάνω τόν στόλο σας σωρό - έγω τό παλληκάρι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Αυτοί οι σατυρικοί στίχοι έγράφησαν τόν Φεβρουάριο τοσ 1881
καί συμπεραίνουμε από τούς στίχους πάντοτε τοσ Σουρής ότι
έως τόν Μάρτιο τοσ 81, μετά ένα έτος δηλαδή, δέν είχανε γί-
νει τά πειράματα τοσ υποβρυχίου, γιατί γράφει ο Σουρής
τόν ~~Μάρτιο~~ ^{Μάιο} τοσ 81 : Πήμε λοιπόν για πόλεμο, φεύγομε απ'
τήν Αθήνα - έχομε υποβρύχια καθώς και Μπουμπουλίνα...

Πρέπει νά ξέρης Γιάγκο ότι ή " Μπουμπουλίνα " αυτή ήτανε
τό αξιολογώτερο πλοίο τοσ πολεμιοσ μας στόλου στα 1881

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Από τούς στίχους αυτούς βγαίνει συμπέρασμα ότι υπήρχαν έλ-
πίδες για τό υποβρύχιο τοσ Γρυπάρη, ~~ήδη~~ συνεπώς δέν εί-
χανε γίνει άνόμη πειράματα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Έτσι είναι. Καί γίνονται τότε τά πειράματα, δηλαδή τό
πρώτο) και τελευταίο) πείραμα μετά δυό μήνες, τόν Ιούλιο τοσ 1881

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Έβρες τό πρώτο και τελευταίο... Γιατί αυτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Διότι τό υποβρύχιο τοσ Γρυπάρη βούλιαξε πριν άνόμη δοκιμα-
σής. Κι' αυτό τό ξέρομε πάλι από τόν Σουρής. Διάβασε :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Γιατί καημένη Μπουμπουλή, μ' ένα δαυλό Κανάρη
δέν έφερες τίς Τούρκικες άρμάδες άνω κάτω ;
Γιατί ο υποβρύχιον τοσ Έλληνοσ Γρυπάρη
μνήμα νά βρής παντοτεινό στήσ θάλασσας τόν πάτο ;

Ναι, είναι φανερό ότι τό υποβρύχιο βούλιαξε και δέν μόρε-
σαν νά τό άνελκύσουν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Κι' έτσι έληξε θλιβερά αυτή ή κομική ιστορία τοσ Γρυπάρη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είχε και θύματα ο καταποντισμός του υποβρυχίου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εότυχως όχι. Όταν τό υποβρύχιο βούλιαξε, δέν υπήρξε φυγή μέσα στό κύτος του.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά καλά, πώς βούλιαξε ; Μόνο του ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο εφευρέτης του Γρυπάρης είπε τότε ότι είχε κησμονηθεί μία σ τ ρ ό φ ι γ ξ άνοικτη, θιά τής όποιας εισέδυσσε τό θαλάσσιον ύδωρ είς τάς δεξαμενάς του σιάφους... και πάει τό υποβρύχιο !...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πάει τό υποβρύχιο. Όμως νά σοϋ πω κι'έγώ κάτι. 'Απ'αυτό τό πρώτο υποβρύχιο, κάτι έμεινε. Τό γ λυκό του κουταλιού, ή μαστίχα που σερβίρεται στά καφενεύα μέσα σ'ένα ποτήρι νερό, τότε ώνομάσθηκε : υποβρύχιο. "Η όχι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό είναι γεγονός. Ποϋ τό ξέρεις όμως έσύ Γιάγκο ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Για νά τό λέω, κάπου θα τό έχω άκούσει. Πάντως οί άθηναίοι δέν στενοχωρεθήκανε για τήν άπώλεια του υποβρυχίου του Γρυπάρη, γιατί δέν τό είχανε πάρει στά σοβαρά. Και οί κανταδόροι τής 'Αθήνας, εξακολουθοϋσαν νά τραγουδώνε τίς νύχτες στά σοκάκια τής Πλάκας και τής Νεαπόλεως...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ Η (μέ συνοδεία πιάνου) Χήρα ν'άλλιάξης τ'όνομα νά μή σέ λένε χήρα...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και τώρα άγαπητέ μου Γιάγκο, αν συνεχίσωμε τήν ~~απ~~ χρονολογική άφή ησι των μεγάλων άθηναϊκών γεγονότων, φθάνομε στίς δύο μεγάλες φοιτητικ'ς ταραχές που είχανε και άρκετά θύματα, τά περ'φημα Ε ύ α γ γ ε λ ι α κ ά του 1901 και τά 'Ορεστειακά του 1903. 'Από ποιά θέλεις ν'αρχίσωμε ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μή και βαδίζωμε χρονολογικά, ως αρχίσωμε από τό 1901, έδω κι'έβδομήντα ένα χρόνια. Τά Εύαγγελιακά. Ξέρω ότι πρόκειται για αντίδρασι κατά τής μεταφράσεως του Εύαγγελίου...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ναι, έτσι είναι. Οι ταραχές αυτές κράτησαν περίπου ένα μήνα και τελειώσανε στις 12 Δεκεμβρίου 1901, μ' ένα τεράστιο πάνδημο συλλαλητήριο του λαού της Αθήνας και του φοιτητικού κόσμου, στις στήλες του 'Ολυμπίου Λιός, όπου άναψαν μία μεγάλη φωτιά, συμβολική φωτιά και κάψανε ένα αντίτυπο της μεταφράσεως των Εβραγγελίων που είχε κάνει ο λογοτέχνης 'Αλέξανδρος Πάλλης στο Λονδίνο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Καλά, στις 12 Δεκεμβρίου τελειώσανε οι ταραχές, μά ποτε και πως άρχισαν θά είναι ενδιαφέρον νά πούμε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Φοβάμαι ότι θέν θά μ' ες πάρη ή ώρα νά διηγηθούμε όλη τήν ιστορία. Πάντως άς τήν άρχίσουμε και τήν συνεχίσουμε στην προσεχή μας συνάντησι. Ένα μήνα νωρίτερα, στις 8 Νοεμβρίου του 1901, ή τότε έφημερίς 'Ακρόπολις του Βλάση Γαβριηλίδη, άρχισε ν' αναδημοσιεύη τήν μετάφρασι σέ γλώσσα δημόδη των τεσσάρων Εβραγγελίων που είχε κάνει ο Πάλλης, ένα φανατικός δημοτικιστής και άπαδός του Γιάννη Λυχάρη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Καταλαβαίνω. Και όσο μέν έπρόκειτο για τήν γλώσσα που χρησιμοποιούσαν σέ διηγήματα ή ποιήματα οι λογοτέχνες της εποχής εκείνης, οι προοδευτικοί νά πούμε λογοτέχνες, ο πολύς κόσμος διεσκεδάσε και τό γλεντούσε... Πάλιστα τους είχε βγάλει μαλλισρούς και τήν γλώσσα εκείνη : μαλλιάρη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** 'Ακριβώς. Όταν όμως ο Πάλλης μετέφρασε σέ τέτοια γλώσσα τά Εβαγγέλια, πρώτοι ξεσηκώθηκαν οι καθηγηταί της θεολογικής Σολής του Πανεπιστημίου και έφανάρισαν τους φοιτητάς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** "Έτσι άρχισαν λοιπόν οι ταραχές...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** "Έτσι άρχισαν, μά τό πως τελειώσανε μέ όκτώ νεκρούς και 70 τραυματίες, μέ τήν παραίτησι της Κυβερνήσεως και του Μητροπολίτη τότε, αυτά θά τά πούμε στην προσεχή μας συνάντησι άγαπητέ μου Γιάννη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Γι' άπόψε άς τελειώσουμε μέ κανένα καλ αιδό, αλλά μεταγενέστερα κάπως τραγουδή, τό περίφημο : 'Αντιέ Βινόν...